

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the **University of Silesia in Katowice**

Title: Avrum Stroll, „Twentieth-Century Analytic Philosophy” New York: Colombia Unitersty Press, 2000 [recenzja]

Author: Paweł Jędrzejko

Citation style: Jędrzejko Paweł. (2002). Avrum Stroll, „Twentieth-Century Analytic Philosophy” New York: Colombia Unitersty Press, 2000 [recenzja]. "Er(r)go" (2002), Nr 5, z. 1, s. 155-156.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NOTY O KSIĄŻKACH

Avrum Stroll, *Twentieth-Century Analytic Philosophy*. New York: Columbia University Press, 2000; wydanie w twardej oprawie. 302 strony. Publikacja anglojęzyczna.

Dwudziestowieczna filozofia analityczna autorstwa Avruma Strolla, wybitnego specjalisty w dziedzinie epistemologii, filozofii języka i dwudziestowiecznej filozofii analitycznej z Uniwersytetu San Diego w Kalifornii, jest „branżową” historią filozofii – jednak historią „niepodręcznikową”. Stroll proponuje bowiem swoim czytelnikom zaawansowane, choć jasno wyłożone, syntetyczne ujęcie najważniejszych osiągnięć dwudziestowiecznej filozofii analitycznej, którą przybliża im jako przestrzeń, gdzie dochodzi do „spotkania silnych osobowości” i gdzie ścierają się konkurencyjne stanowiska, argumenty, oraz metody badawcze.

Łosy tak rozumianej filozofii analitycznej Stroll porównuje w swej książce do „systemu Solery”, zapożyczając kluczową dla logiki swojej „narracji” metaforę z dziedziny przemysłu winiarskiego. Autor przyrównuje tym samym warunkowany przez całą tradycję myśli rozwój filozofii analitycznej do produkcji najlepszej sherry. System Solery polega bowiem na regularnym dopełnianiu najstarszej beczki sherry („Solery”) „pierwszą Criadera”, czyli winem z następującej w kolejności leżakowania beczki, skutkiem czego wino młodsze zwolna „uczy się” od najstarszego, przejmując jego walory. W ten sposób – pisze Alexis Lichine – „choć w beczce z 1888 roku pozostała [...] nie więcej niż tyczeczka oryginalnego wina z 1888 roku, to jednak z biegiem lat wino, którym beczka jest systematycznie uzupełniana „uczy się”, nabierając cech napoju z 1888 roku, a jednocześnie powodując, że ów szlachetny napój nie traci nigdy świeżości”.

W oparciu o taki koncept Avrum Stroll stara się przesledzić historię „rodzinnych podobieństw” wśród stanowisk reprezentowanych przez liczną grupę indywidualności, które tworzyły dwudziestowieczną filozofię analityczną. Stroll, postrzegając przedmiot swoich rozważań jako przestrzeń luźno ze sobą powiązanych stanowisk wobec podobnych problemów, rozumie filozofię analityczną nie jako *jednolitą doktrynę*, lecz jako zespół myślowych tendencji powiązanych z jednej strony ze secentyzmem, zaś z drugiej – z filozofią humanistyczną, których nie sposób połączyć jednym ogniwem, jedną charakterystyczną cechą, wspólną dla działań wszystkich filozofów analitycznych.

Rozważając owe „rodzinne relacje”, Stroll powraca do pytań elementarnych, takich jak: czym jest filozofia, jakie są jej podstawowe zadania, jakie są jej cele, czy on ma być ostatecznym ciektem jej uprawiania? Zasadnicze tematy, jakie Stroll porusza w swojej diachronicznej syntezie, obejmują takie problemy, jak przemiany w logice matematycznej Gottloba Fregego u schyłku wieku XIX i jej niezależny rozwój w wieku XX w kon-

tekście myśli Bertranda Russella, wpływ postępu w naukach ścisłych na rozwój filozofii oraz znaczenie zmian w naukach ścisłych dla ewolucji takich doktryn, jak pozytywizm logiczny, filozofia języka, filozofia umysłu i materializm eliminacyjny, oraz odrzucenie koncepcji logiki jako języka „idealnego”, wyższego rangą od języków naturalnych (Wittgenstein, Moore, Austin). Oprócz myślicieli już wymienionych, rozważania Strolla obejmują więc teorie takich postaci z filozoficznego panteonu jak Rudolf Carnap, W.V.O. Quine, Gilbert Ryle, Hilary Putnam, Saul Kripke, John Searle, Ruth Marcus oraz Patricia i Paul Churchland. Tendencje przejawiające się w poglądach wymienionych filozofów przedstawia autor jako pochodne ich indywidualności, przybliżając w ten sposób czytelnikowi skomplikowaną dziedzinę filozofii analitycznej w kategoriach „osobowościowych” raczej niż abstrakcyjnych. Odnosząc złożone logiczne doktryny do kontekstu filozoficznej tradycji Stroll kładzie nacisk przede wszystkim na „poszukiwanie ciągłości w myśli analitycznej”, oddalając obserwacje dotyczące rozróżnień o polemicznym charakterze na plan odleglejszy. Stosując taką metodę, autor skutecznie naświetla zasadnicze różnice, jakie decydowały o odrębności poglądów najwybitniejszych przedstawicieli filozofii analitycznej.

Składająca się z dziesięciu rozdziałów, opatrzona klarownym indeksem i obszerną bibliografią, *Dwudziestowieczna filozofia analityczna* jest tekstem zaawansowanym i wymagającym pod względem intelektualnym, lecz jednak napisanym w taki sposób, aby mógł z niego skorzystać także wkraczający w interesująca autora dziedzinę adept – student wyższego roku filozofii. Stroll deklaruje bowiem, iż jest zdania, „że można z powodzeniem zrozumieć dyskusję na temat wpływu spalin samochodowych na ziemską atmosferę nie wiedząc dokładnie, jak działa spalinowy silnik” – i tej zasady przestrzega.